

Kirjallinen kysymys KK 70/2016 vp

Paavo Arhinmäki vas

Kirjallinen kysymys aseviennistä Yhdistyneisiin arabiemiirikuntiin

Eduskunnan puhemiehelle

Valtioneuvosto myönsi 26.11.2015 valtionyhtiö Patria Oyj:lle luvan myydä 40 panssaroitua AMV-ajoneuvoa Yhdistyneisiin arabiemiirikuntiin. Patria kertoi 28.1.2016 solmineensa asiasta sopimuksen Yhdistyneiden arabiemiirikuntien puolustusvoimien kanssa.

Euroopan unionin yhteisessä kannassa puolustusmateriaalin vientivalvonnasta edellytetään muun muassa, että vientilupa on evättävä, jos on olemassa "vastaanottavan ja toisen maan välinen aseellinen konflikti tai sellaisen todennäköisyys" (4. peruste: alueellisen rauhan, turvallisuuden ja vakauden suojeleminen).

Tällainen aseellinen konflikti on täydessä käynnissä, sillä Yhdistyneet arabiemiirikunnat on sotinut maaliskuusta 2015 lähtien Jemenin shiialaisia huthikapinallisia vastaan osana Saudi-Arabian johtamaa liittoumaa. Julkisuudessa olleiden tietojen mukaan Jemenissä on myös Yhdistyneiden arabiemiirikuntien maajoukkoja, joten on ilmeistä, että suomalaisia panssariajoneuvoja voidaan käyttää sodassa.

Arabikevään kuohunnasta alkunsa saanut Jemenin sota on aiheuttanut Arabian niemimaan köyhimmässä maassa humanitaarisen katastrofin. YK:n mukaan pommitukset ovat kohdistuneet "laajasti ja järjestelmällisesti" siviileihin. YK ja kansainväliset avustusjärjestöt ovat julistaneet Jemeniin korkeimman tason hätätilan. Valtaosa maan väestöstä on humanitaarisen avun tarpeessa.

EU:n yhteisen kannan mukaan vientilupa on evättävä myös, jos "on olemassa selkeä vaara, että vietävää sotilasteknologiaa tai vietäviä puolustustarvikkeita saatetaan käyttää kansalliseen sortotoimintaan", tai vientilupa on evättävä "maihin, joissa Yhdistyneiden kansakuntien, Euroopan unionin tai Euroopan neuvoston toimivaltaiset elimet ovat todenneet vakavia ihmisoikeusloukkauksia" (2. peruste: ihmisoikeuksien kunnioittaminen ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden noudattaminen lopullisessa määrämaassa).

Human Rights Watchin ja Amnestyn mukaan Yhdistyneissä arabiemiraateissa ihmisoikeuksien rikkominen on laajaa. Maasta on raportoitu toisinajattelijoiden mielivaltaisista pidätyksistä ja katoamisista, kidutuksesta, mielipiteen- ja kokoontumisvapauden sortamisesta ja siirtotyöläisten orjuuden kaltaisista työoloista. Maassa on käytössä kuolemanrangaistus.

Kirjallinen kysymys KK 70/2016 vp

On olemassa ilmeinen mahdollisuus, että suomalaisia panssariajoneuvoja käytetään Jemenin sodassa siviiliväestöä vastaan tai Yhdistyneissä arabiemiraateissa kansallisissa sortotoimissa, mikä vuoksi lupa olisi tullut evätä. Näistä seikoista huolimatta ulkoasiainministeriön valtioneuvostolle antamassa Patrian kauppaa Arabiemiraatteihin koskevassa lausunnossa todettiin, että viennille ei ole ulko- ja turvallisuuspoliittista estettä.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miksi Patrialle on myönnetty vientilupa Yhdistyneisiin arabiemiirikuntiin, vaikka kyse on sotaa käyvistä ja ihmisoikeuksia rikkovasta maasta ja

aikooko hallitus peruuttaa vientiluvan?

Helsingissä 10.2.2016

Paavo Arhinmäki vas